

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ У ЗДО УКРАЇНИ ТА ЗА РУБЕЖЕМ

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

за другим (магістерським) рівнем

Спеціальність: 012 «Дошкільна освіта»

Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні концепції моделювання освітнього простору у ЗДО України та за рубежом
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор Лисенко Неллі Василівна
Контактний телефон викладача	(0342) 50-91-38
Е-mail викладача	nelli.lysenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>У змісті освітнього компонента спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (II –го рівня) представлено науково-теоретичне та методичне розкриття проблеми щодо моделювання освітнього простору сучасних ЗДО України; аналіз із узагальнюючими матеріалами про здобутки дошкільної освіти в країнах ЄС, які можна творчо впроваджувати в Україні. Освітній (дидактико-розвивальний) простір ЗДО охарактеризовано як багатокомплексне утворення на основі принципів комплексності та концентричності у руслі дитиноцентризму та в парадигмі гуманістичної педагогіки із забезпеченням права кожного вихованця на індивідуально-особистісний розвиток не залежно від специфіки віку, особливостей формування і типу ЗДО. Актуальні підходи до моделювання освітнього простору спираються на рекомендації БКДО (січень, 2021), а також низки чинних програм ЗДО, які рекомендовані МОіН України. У змісті освітнього компоненту охарактеризовані моделі дидактико-розвивального простору в ЗДО різних країн Європи та за її межами. Особливу увагу зосереджено на авторських моделях, а саме: Ф. Фребеля, М. Монтессорі, Р. Штайнера, С. Френе, Я. Корчака, конструктах А. Живатка, С. Русової та ін. Філософію моделювання освітнього простору в сучасних ЗДО України розкрито відповідно до стратегії Базового компонента дошкільної освіти (січень, 2021)</p>	
3. Мета та цілі курсу	
Опанування майбутніми магістрами сучасними концепціями моделювання освітнього простору у ЗДО України та за рубежом	
4. Компетентності	
<p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ-5. Здатність працювати в команді.</p> <p>КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.</p> <p>КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p> <p>КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.</p> <p>КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.</p> <p>КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.</p>	

- КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.
- КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.
- КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.
- КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
- КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.
- КС-11. Здатність організовувати науково-експериментальну та методичну діяльність в системі дошкільної освіти.

5. Результати навчання

- 1.3. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності
- 1.4. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії
- 1.5. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини
- 1.6. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти
- 1.7. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого -педагогічних дисциплін і обрати відповідні технології та методики
- 5.1 Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів
- 5.10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно - орієнтованого підходу, суб'єкт - суб'єктної взаємодії
- 5.12. Уміти планувати та координувати фінансово -господарську діяльність закладів дошкільної освіти
- 5.13. Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу- 90 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 годин
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 годин
самостійна робота	60 годин

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
III	012 «Дошкільна освіта»	другий	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Дефінітивно – смисловий супровід проблеми моделювання освітнього простору ЗДО (МОПЗДО)</p> <p>План</p> <p>1.Генеза терміносистем и МОПЗДО.</p> <p>2.Історико-педагогічний екскурс доробку української та зарубіжної ПД.</p> <p>3.МОПЗДО у парадигмі авторитарно-дисциплінарно і педагогіки.</p> <p>4.МОПЗДО у парадигмі гуманістичної педагогіки.</p>	<p>Лекції – 4 години</p> <p>Практичні заняття – 4 години.</p>	<p>[6, 9, 10, 13, 15]</p>	<p>1.Ознаки освітнього (дидактико-розвивального простору у перших закладах для дітей дошкільного віку в педагогіці України до I пол. XX ст.</p> <p>2. Ознаки освітнього (дидактико-розвивального простору в зарубіжній педагогіці XVII – XIX ст.</p> <p>3. Ознаки освітнього (дидактико-розвивального простору в зарубіжній педагогіці XX ст.</p> <p>4. Ознаки освітнього (дидактико-розвивального простору в педагогіці України II пол. XX ст.</p> <p>5. Ознаки освітнього (дидактико-розвивального простору перших десятиліть XXI ст.</p> <p>6. Характеристика парадигми авторитарно-дисциплінарної педагогіки.</p> <p>7. Науково-методичний супровід</p>		<p>До наступного заняття за розкладом</p>

			<p>авторитарно-дисциплінарної педагогіки.</p> <p>8. Педагогічні постулати педагогів-гуманістів XX сторіччя.</p> <p>9. МОПЗДО у контексті гуманістичної педагогіки.</p> <p>10. Сутність і специфіка компонентів ОПЗДО у контексті особистісно-орієнтованого напрямку гуманістичної педагогіки.</p> <p>20 годин Індивідуальної роботи.</p>		
--	--	--	--	--	--

<p>Тема 2. Вікові детермінанти технологій МОПЗДО.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. МОПЗДО у контексті принципу врахування вікових та індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного віку. 2. Своєрідність МОП в групах дітей раннього і молодшого дошкільного віку. 3. Своєрідність МОП в групах дітей середнього дошкільного віку. 4. Своєрідність МОП в групах дітей старшого дошкільного віку. 	<p>Лекції – 4 години. Практичні заняття – 8 годин.</p>	<p>[1,2,3,4,5,10,12,13,16]</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості вікового та індивідуального розвитку дітей раннього віку. 2. Особливості вікового та індивідуального розвитку дітей різних вікових періодів дошкільного віку. 3. Характеристика специфіки психологічного забезпечення психічного і фізичного здоров'я дітей дошкільного віку. 4. Моніторинг емоційного та психологічного комфорту дітей в різних вікових групах ЗДО. 5. Шляхи та засоби зміцнення фізичного і психічного здоров'я дітей в різних вікових групах засобами МОПЗДО. 6. Сучасні оздоровчі технології в різних моделях ОПЗДО. 7. Специфіка моделювання ОП в групах раннього віку. 8. Специфіка моделювання ОП в групах молодшого дошкільного віку. 9. Специфіка моделювання ОП 		<p>До наступного заняття за розкладом</p>
--	--	--------------------------------	--	--	---

			<p>в групах середнього віку.</p> <p>10. Специфіка моделювання ОП в групах старшого дошкільного віку.</p> <p>11. Організаційно-методичний супровід МОПЗДО.</p> <p>20 годин самостійної роботи.</p>		
--	--	--	---	--	--

<p>Тема 3. Освітній простір ЗДО на сучасному етапі реформування її змісту і технологій</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технології і стратегії МОПЗДО в руслі принципу наступності ЗДО і НУШ. 2. Технології і стратегії МОПЗДО в умовах інклюзивної освіти дітей дошкільного віку. 3. Технології і стратегії МОП у ЗДО різного типу. 4. Використання зарубіжного досвіду МОПЗДО на сучасному етапі реформування ДО. 	<p>Лекції – 4 години. Практичні заняття – 4 години.</p>	<p>[1,2,3,4,5,7, 8, 9,10,12,13,16]</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретико-методологічне обґрунтування принципу наступності. 2. Методичний супровід процесу реалізації принципу наступності ЗДО і НУШ. 3. Нормативно-правові підходи до реалізації принципу наступності в ЗДО. 4. Нормативно-правові підходи до реалізації принципу наступності в ЗДО різного типу. 5. Нормативно-правові підходи до реалізації принципу наступності в НУШ в умовах інклюзивної освіти дітей. 6. Специфіка МОП в різновікових групах ЗДО. 7. МОПЗДО в руслі програми «Українське дошкілля» згідно рекомендації МО і НУ. 8. МОПЗДО в руслі різних програм, які рекомендовані МО і НУ. 9. Передовий педагогічний досвід МОПЗДО в Україні. 10. МОП в базових ЗДО 		<p>До наступного заняття за розкладом</p>
--	---	--	--	--	---

			кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти ПНУ. 20 годин.		
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття - 50 балів, контрольну роботу - 25 балів, самостійну роботу - 25 балів)				
Вимоги до письмової роботи	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування				
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань				
8. Політика курсу					
<p>Дотримання політики доброчесності. Лекційні заняття не відпрацьовуються, знання лекційного матеріалу є обов'язковим.</p> <p>Пропущені практичні заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка практичних завдань; - розробка і оприлюднення відео презентацій; - перевірка передбаченої програмою курсу самостійної роботи. <p>Допуском до іспиту є відвідування не менше 50 % занять, результати тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної дисципліни.</p> <p>Викладання курсу базується на активній взаємодії між учасниками освітнього процесу.</p>					
9. Рекомендована література					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Базовий компонент дошкільної освіти. 2021 р. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf) 2. Балаєва К.С. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності : монографія. Чернівці : «Місто», 2018. 304 с 3. Великий тлумачний словник сучасної української мови [з додатками і доповненнями уклад. і голов. редактор В. Т. Бусел]. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун» - 2005. 1728 с 4. Впевнений старт. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 62с. 5. Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, К.І. Волинець, нук. Кер. Програмою: О.В. Проскура та ін.. / Мін. осв. і наук., мол. та спроту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг.. Київміськради (КМДА), Київ. У-нт ім. Б. Грінченка. – 3-тє вид. доопр. Та доп. Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 492 с. 6. Доля Н.. Розвиток емоційної сфери дітей раннього віку // Психолог. - № 34 (322), вересень. – 2008 р. 7. Лисенко Н. В. Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності: монографія / Н.В. Лисенко, І.М. Шоробура, Л.С. Пісоцька [та ін.]; за ред. проф. Н.Лисенко. – 3-тє видання, перер. та доповн. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 472 с. 					

8. Лисенко Н. Дидактичні умови реалізації наступності в етнокультурному просторі закладів дошкільної та початкової освіти дітей / Н. Лисенко // Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності: монографія. 3-тє видання, перер. та доповн. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – С. 117 – 133.
9. Лисенко Н. Наступність освітніх парадигм минулого і сучасності / Н. Лисенко // Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності: монографія. 3-тє видання, перер. та доповн. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – С. 11 – 53.
10. Лисенко Н. Організація освіти дітей дошкільного-молодшого шкільного віку: сучасний погляд / Н. Лисенко // Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності: монографія. 3-тє видання, перер. та доповн. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – С. 337 – 355.
11. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкільця: у 3-х ч., ч. 3: навчальний посібник / Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирста, Н.Б. Лазарович. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 376 с.
12. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Педагогіка українського дошкільця: У 2 ч.: Навчальний посібник. /За ред. Н.В.Лисенко – К.: Видавничий дім «Слово», 2017. – Ч. 2. – 376 с.
13. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О. Л. Конопко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко [та ін.]. – К.: Світич, 2009.
14. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» /наук. кер. проекту: О. В. Огнев'юк; наук. ред. Н. В. Кудикіна, В. У. Кузьменко; авт.кол.: Е. В. Белкіна, Н. І. Богданець-Білоskalенко, О. Л. Богініч, З. Н. Борисова, М. С. Вашуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук. мол. т спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. 3-є вид. доопр. та доп. Київ, ун-т Б. Грінченка, 2012. 400 с.
15. Методичні рекомендації до програми розвитку і виховання дітей раннього віку «Зернятко» /Під .ред. О.Л. Кононенко. – К.: Кобза, 2004.
16. Ознайомлення з природою дошкільця з основами проєкологічної освіти дітей дошкільного віку Н.В. Лисенко, Л.О. Мацук, О.М. Лисенко Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 247с.
17. Постна І. Рух для здоров'я малюків. «Дошкільне виховання».- 2011.-№9
18. Програми розвитку дітей. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
19. Свірська Л. Взаємодія дорослих із дітьми раннього віку / Л. Свірська, Н. Петрова. – К., 2004.
20. Сидоренко Г. Традиційні та нові форми взаємодії з батьками дітей раннього віку / Г. Сидоренко, В. Карачун // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2011. - №12.
21. Українське дошкільця. Програма розвитку дитини дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 263с.

Викладач

докт.пед наук, проф. Лисенко Н.В.